OLIVER JASANSKÝ

SMRT KRÁLE OBLOHY

UKÁZKA Z KNIHY

Vítr u rybníka Čalovna měl jednu nepříjemnou vlastnost – často si člověka oťukával jako nepříliš opatrný kapsář. Nejdřív jemně, skoro až mile, a pak mu bez varování vrazil ledovou dlaň pod límec.

Listí u břehu se třepotalo, zato hladina zůstávala klidná… aspoň na oko. Pod ní voda probublávala a vřela, jak někde u dna cosi líně přemílalo bahno a kořínky.

Blížil se čas výlovu.

Všechno teď vypadalo podzimní, tedy krásné, barevné a zároveň trochu na odpis.

„Nechoď tak blízko k vodě," zavolala Jiřina automaticky, protože to už tak matky dělají. Nebála se, že by se dítě opravdu chystalo skočit do rybníka, ale svět byl plný rizik a průměrný rodič musel alespoň něco kontrolovat, když už mu život z principu utíkal mezi prsty.

„Já nic nedělám!" ozval se Matěj. Byl v tom věku, kdy nic nedělá s takovou intenzitou, až to vypadá jako výhrůžka.

Otec rodu, Tomáš, se raději zdržel komentáře. Stál kousek stranou u cestičky, v ruce kelímek od benzinky, ještě s kávou, která chutnala jako spálená trpělivost. Vytáhl mobil, aby udělal fotku dětí v přírodě, poněvadž ho přemohla potřeba dokazovat, že existuje i mimo pracovní e-maily.

„Hele, *kámen*," pronesla malá Eliška, dřepící u břehu. Kameny představovaly její specialitu. Uměla vybrat ten jeden jediný, který vypadal, jako by měl duši, a pak jej vláčet domů, cenit si jej, dokud ho někdo nevzal a nevyhodil. Dějiny světa byly ostatně plné lidí, kterým sebrali jejich kameny…

„Dáme si svačinu a jdeme," prohlásil Tomáš, potom co Elišce roztržitě pochválil kámen. Podíval se na oblohu, kam se v posledních týdnech díval častěji než dřív, kvůli tomu zvláštnímu pocitu, že se věci s podzimem lámou, i když se nic konkrétního neděje.

Jen ocelově šedé nebe, zpoza potrhaných mraků svítilo čím dál slabší slunce.

Jiřina rozložila deku na suché trávě, vyndala krabičky. Děti se vrhly na rohlíky se sýrem, jako by šlo o poslední rohlíky na planetě a ony týden nejedly.

Pes, černobílý kříženec jménem Rony, mezitím obcházel břeh a očichával všechno, co by lidem přišlo nechutné a jemu o to lákavější. Občas se zastavil a podíval se na své dvounožce s obvyklým výrazem, říkajícím: *Já tady nejsem na výletě, já jsem na důležité psí misi.*

„Rony! Ke mně," houkla Jiřina.

Rony se na ni podíval, pak udělal to, co takový průměrný pes udělá, když ví, že ho páníček sleduje.

Popošel ještě o kousek dál.

„Nech ho," řekl Tomáš. „Ať se proběhne."

Jiřina měla na jazyku, že jestli se Rony proběhne a sežere něco mrtvého, tak to potom vyblije v autě, a to bude zase její problém. Ale mlčela. Měli volno, měli tu rybník, jeden z posledních slunných dnů na piknik, měli kafe v papírových kelímcích a rohlíky.

Ale jestli se ten pes v něčem vyválí, půjde s ním pěšky domů Tomáš, je to jen pět kilometrů…

Eliška náhle zvedla hlavu a ukázala prstem.

„Tati…"

„Co je?"

„Pták."

Všichni čtyři se podívali směrem, kterým holčička ukazovala. Nad hladinou, vysoko, kroužilo něco velkého. Ani káně, ani vrána. Tohle bylo… obrovské.

Jen to nepřipomínalo ani kormorána nebo volavku.

„Ty bláho," vydechl Tomáš.

I Jiřině se teď v hlavě rozsvítila stará dětská vzpomínka na ilustrace v encyklopedii. Široká křídla, hlava světlejší, tělo tmavší. Způsob letu, který působil, jako by to zvíře vlastnilo oblohu a jen ji občas z milosti propůjčilo ostatním.
Jiřina se postavila, stín jí přejel přes tvář.
„To je orel?“ zeptala se.
„Mořský,“ řekl Tomáš, kdoví odkud tu informaci vytáhl. Možná z nějakého článku, možná z náhodného videa.
Ale sedělo to. Orel mořský. Tady u vody. Najednou to dávalo smysl.
Matěj přestal žvýkat.
„Fakt jako orel?“ zeptal se.
„Jo,“ řekl Tomáš tiše, jako by se bál, že když to řekne nahlas, orel ho uslyší a urazí se.
V tu chvíli se však s dravcem něco stalo. Něco, co rozhodně nevyhlíželo správně, pozitivně.
Žádné hollywoodské zpomalení, kdy se všechno ztiší a v pozadí tklivě hraje smyčcový kvartet.
Bylo to spíš… rozpačité.
Připomínalo to snahu někoho nemocného, raněného, udělat věc, kterou dřív zvládal ladně a bez problémů.
Orel se ve vzduchu zavlnil.
Jedno křídlo se propadlo, jako by ztratilo pevnost. Pak druhé. Let, který byl před chvílí tak majestátní, se změnil v něco, co vypadalo téměř lidsky – v paniku, marnou snahu znovu získat kontrolu nad letem.
Jiřině došlo, že orel neklouže dolů, protože chce, protože by snad spatřil kořist. Ten pták *padal*…
„Co to dělá?“ vyhrkla.
„Něco je s ním blbě,“ zašeptal Tomáš.
Oba dospělí cítili, jak se jim svaly napínají, tuhnutí v zádech. Protože velcí tvorové neměli padat z nebe. Velcí tvorové měli zůstávat velcí a… nahoře. Jako symboly síly a svobody.
Orel udělal ještě jeden nepravidelný kruh, jako by se snažil chytit vzdušný proud. Pak najednou uhnul do strany a šel k zemi.
Odehrálo se to rychleji, než si mozek stihl domyslet následky.
Černý stín, široká křídla, šustění peří.
V poslední vteřině pták vyrazil nohama dopředu, jako by chtěl přistát, ale místo hladkého dosednutí přišel tvrdý náraz do zatravněné cesty kousek od břehu. Hromada masa, peří a síly, ta majestátnost, která se měla vznášet, teď ležela na zemi jako pytel s odpadky, připravený, až ho někdo odnese do popelnice.
Eliška vykřikla, spíš šokem než ze strachu, Matěj udělal krok dopředu, pak druhý.
„Matěji, stůj!“ zařvala Jiřina. Její hlas měl v sobě něco ostrého, něco, co se nedalo ignorovat. „Nikdo tam nepůjde!“
Tomáš už se ocitl v půli cesty k orlovi, ještě než jeho mozek zhodnotil to rozhodnutí. Tohle byl ten problém s dospělostí – třicátník už by měl vědět, co dělá, a přitom… přitom někdy reaguje úplně stejně impulzivně jako dítě.
Orel se pohnul.
Křídla mu zaškubala, jak se snažil zvednout, ale nedokázal to. Trhnul hlavou do strany. Velký zobák se otevřel a zavřel, otevřel a zavřel, zdálo se, že orla něco dusí, obírá o dech, vycházela z něj pěna.
Vypadalo to, jako by se pták topil na suchu.
„Ježíši…,“ vydechla Jiřina. Teď už byla u Tomáše, držela ho za rukáv, kotvila ho, aby k umírajícímu dravci nešel blíž.
Pes však samozřejmě vyrazil.
„Rony!“ křikla Jiřina znovu, tentokrát s opravdovým strachem.

Rony však nedbal, jak jinak. Doběhl k orlovi, zastavil se, zavětřil a… zaváhal. To Jiřina nikdy dřív neviděla. Tenhle pes byl jinak schopný sežrat cokoli. Včetně ponožky, kterou vytáhl z koše na prádlo. Ale tady, před tím zápachem, který nebyl jen zvířecí, ale obsahoval něco navíc, něco, co dráždilo nos, pes ustoupil.
Jenže vzápětí udělal asi druhý nejhorší možný krok – sklonil hlavu a olízl trávu vedle dravce.
„Ne! Rony! Fuj je to!“ vyhrkl Tomáš a vyrazil. Jiřina ho pustila, protože věděla, že teď by ho stejně nezastavila.
Tomáš popadl Ronyho za obojek a odtáhl ho zpátky. Pes sebou cukal, překvapený, možná uražený, ale zejména zmatený tou panikou u svých lidí.
„Co je to?“ ptal se Matěj, bledý a fascinovaný, nemohl odtrhnout oči z cukajícího se orla.
„Nevím,“ řekl Tomáš.
U toho „nevím“ Jiřině proběhla hlavou řada možností: střet s dráty, nemoc, zranění. Ale tohle… tohle vypadalo jako otrava. Působilo to, jako když se tělo snaží bojovat proti něčemu, co někdo nacpal dovnitř násilně… i když tady to nejspíš dravec pozřel dobrovolně a nevědomky se tak odsoudil k smrti.
Jiřině se stáhlo hrdlo lítostí.
Orel znovu škubl křídly. Drápy se zaryly do trávy. Peří se mu naježilo, pak zase slehlo. Oči měl otevřené, ale pohled byl matný, mdlý, jako by se díval skrz ně, někam do nekonečna.
Vzácný král nebes, jenž se neměl dotýkat země, teď dělal poslední malé, zoufalé pohyby, které naprosto postrádaly krásu.
„Volám… někam,“ zamumlala Jiřina a už sahala po telefonu. Prsty se jí třásly.
Lidé si obvykle s oblibou namlouvají, že v krizových situacích by se zachovali jako hrdinové. Ve skutečnosti však ve většině případů jen stojí a snaží se neudělat špatná rozhodnutí.
„Kam?“ vyhrkl Matěj.
„Nevím. Policajty? Veterináře? *Někoho*.“
Tomáš se podíval na orla, pak na manželku. Oba věděli, že by se dravce neměli dotýkat. A zároveň jejich instinkt křičel: *Pomozte mu!*
Jenže snaha pomoci zvířeti, které má v sobě jed, znamená často jen přidat na seznam obětí další položku.
„Nesahej na to,“ řekl Tomáš nahlas, spíš sám sobě.
Jiřina začala vytáčet číslo, ale v nervozitě zmáčkla špatnou ikonku a otevřela foťák. Na displeji se jí objevil orel v trávě, obrovský a ponížený. Vypadalo to jako klasická fotografie z přírody, jenže v téhle přírodě se cosi pokazilo.
„Do pr-kýnka,“ vyhrkla a rychle aplikaci zavřela.
„Číslo… sto dvanáct?“ navrhl Matěj, který znal nouzová čísla. Neboť školy učí děti právě ty věci, které pak dospělí v panice zapomínají.
„Jo,“ vydechla Jiřina. „Jo. Díky.“
Hovor se spojil.
„Tísňová linka, prosím,“ ozval se klidný hlas, úplně mimo realitu tohohle hororu u rybníka, jako by muž seděl v jiné galaxii.
„Dobrý den… my jsme u rybníka… u Malých Nepodřic, Čalovna. Spadl tady – obrovský dravec, myslím orel… A vypadá, že – že se dusí nebo je otrávený! A náš pes se toho skoro dotkl.“
„Je někdo zraněný?“
„Ne, nikdo z nás ne. Ale ten pták –“
„Zůstaňte v bezpečné vzdálenosti, nesahejte na něj ani na nic kolem. Pokud pes něco olízl nebo snědl, sledujte ho, případně vyhledejte veterináře. Přepojím vás na policii a…“
Jiřina cítila, jak se jí do hlasu dere hysterie: „On umře!“
Na druhém konci nastala pauza, krátká a lidská.

„Rozumím," ozval se pak dispečer. „Pomoc je na cestě. Zůstaňte tam, ale… v bezpečné vzdálenosti."
Jiřina zavěsila a najednou jí došlo, že jí tečou slzy. Tiché, vzteklé slzy, protože ten orel byl něco tak nádherného a teď tady chroptěl do trávy, jako by mu někdo ukradl právo existovat.
Tomáš si přidřepl, ale pořád udržoval odstup. Sledoval, jak sebou orel zaškubal. Ze zobáku mu stále šla pěna, tělo se mu napjalo, pak povolilo. Levé křídlo se roztáhlo do strany a zůstalo tam, nepřirozeně, jako by někam mířilo.
„Tati," pípla Eliška. „On… šel spinkat?"
Tomáš nasucho polkl: „Ne, zlatíčko. Nešel spinkat. On… umírá."
Orel se pohnul naposledy. Šlo o takový ten poslední, neochotný pohyb, kdy se tělo snaží připomenout sobě i okolí, že je ještě tady, ještě dýchá… ještě jednou. Pak mu hlava klesla k zemi.
Ticho, které následovalo, bylo horší než jakýkoli křik. Rybník dál dýchal, listí dál šustilo ve větru. Život okolo pokračoval.
A někde v tom všem rozpačitě postávala rodina, synek s rohlíkem v ruce, popotahující dcerka a pes, který si začal olizovat čumák, jako by se mu něco nelíbilo.
„Rony," vydechla Jiřina a klekla si k němu, konečně mu dala ruce na boky a prohlédla mu tlamu, i když věděla, že to bude k ničemu. V očích měla paniku, kterou se snažila maskovat péčí.
„Je v pohodě," pronesl Tomáš, ale znělo to jako úpěnlivé přání.
„Co když ne? Co když –"
„Pojedeme k veterináři hned, jak… jak to tu… no."
Z dálky se ozval zvuk auta na polní cestě, pak další. A potom konečně siréna, jen krátké houknutí, aby někdo uhnul; svět se musí hýbat i ve chvíli, kdy něco krásného zemře.
Tomáš se postavil, narovnal si záda, jako by tím mohl urovnat i situaci.
„Už tu budou," prohlásil.
Matěj se díval na mrtvého orla a v očích měl něco, co rodiče nechtějí u svého dítěte vidět tak brzo – poznání, že i věci, které vypadají nedotknutelně, se dají srazit k zemi.
Když se na louce objevila první postava v uniformě, Jiřina zvedla ruku, aby na sebe upozornila. Hlas jí přeskočil: „Tady!"
Policista přikývl, zrychlil krok, pak uviděl orla a jeho tvář se na vteřinu změnila. I lidé, kteří viděli ledacos, mají někdy okamžik, kdy jim mozek řekne, že tohle je až *moc* špatně.
„Nesahejte na nic," řekl automaticky. „A ten váš pes… říkáte, že něco olízl?"
„Jen trávu vedle," špitla Jiřina.
Policista se podíval na orlovo křídlo roztažené v trávě, na pěnu u zobáku, na tu tichou brutalitu smrti.
„Do pr-kýnka dubovýho," zaklel tiše, s ohledem na děti, skoro stejným tónem jako Jiřina před chvílí.
Všem dospělým v tu chvíli bylo jasné, že tohle není nic přirozeného, žádná přírodní moc, která by stála za smrtí krále nebe.
Tady v tom měl nejspíš prsty člověk. A policista si pomyslel, že při troše smůly to jedním orlem neskončí.
Vítr od Čalovny znovu zavál. Jemně, skoro mile. Jako by se vůbec nic nestalo.